

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Statkraft Energi AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

Middelthuns gate 29

Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no

Vår dato: **11 FEB 2009**
Vår ref.: NVE 200806360-6 kv/inst
Arkiv: 312
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Inger Staubo
22 95 98 27

Org.nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
7694 05 08971

Tillatelse til midlertidig senkning av vannstand til under LRV i Store Øksne, Øvre Eiker kommune i Buskerud

Statkraft Energi AS har søkt om midlertidig å få senke vannstanden i en del av Store Øksne ned til 5 m under LRV, ved inntaket til Hakavik kraftverk. Bakgrunnen for søknaden er at Hakavik kraftverk skal rehabiliteres til nye 40 års drift. NVE har vurdert søknaden etter vannressursloven. Allmenne interesser synes i liten grad å bli berørt av nedtappingen. NVE anser det som viktig at anlegget blir rehabilitert. Statkraft Energi får derfor tillatelse til midlertidig å senke Store Øksne ved inntaket til Hakavik kraftverk 5 m under LRV fra 23. februar til 30. april 2009.

Vi viser til søknaden av 13. november 2008.

Store Øksne er regulerings-/inntaksmagasin for Hakavik kraftverk, som ligger på vestsiden av Eikeren i Øvre Eiker kommune. Vannet er tillatt regulert med 9,8 m mellom kote 403,0 (LRV) og kote 412,8 (HRV) ved konsesjon gitt 8. oktober 1920. Grensen mellom Øvre Eiker kommune i Buskerud og Hof kommune i Vestfold går gjennom Store Øksne.

Søknaden:

Statkraft søker om å få senke den delen av Store Øksne som ligger ved inntaket til Hakavik kraftverk ned til kote 398,0, som er 5 m under LRV.

De søker om å fravike manøvreringsreglementet for perioden 23. februar til 30. april 2009.

Bakgrunnen for søknaden er at Hakavik kraftverk skal rehabiliteres til nye 40-års drift. Hakavik vannvei har ikke vært rehabilitert på 40 år, og står i dag nærmest i original forfatning. For videre drift av kraftstasjonen er det påkrevet med rehabilitering begrunnet både i myndighetspålegg, HMS samt optimalisert fjerndrift. Nye luker og grunder skal etableres, samt at ventiler, rørgate og tilstøtende bygningsmasse planlegges med full rehabilitering. I tillegg vil nødvendige tilkomstveier bli oppgradert, og eksisterende trallebane langs rørgate vil bli fjernet. Det er installasjon av ny inntaksgrind og inntaksluke som krever at vannstanden i kanalen senkes til under LRV i byggeperioden.

Manøvrering

Kote 403,0 er angitt som nedre reguleringsgrense, og kote 412,8 er angitt som høyeste regulerede vannstand for Store Øksne. Hakavik har en reguleringsgrad på 1, og normal lav vannstand på våren i enkeltår har vært på 406,0 moh. Etter Statskrafts beregninger vil magasinet normalt stige ca. 0,5 m i perioden arbeidet pågår.

Under arbeidet vil lokalt resttilsig nedstrøms sperredam gå forbi inntaket og renne i gammelt elveløp. Oppfylling i denne delen av magasinet skjer i løpet av noen timer eller en dag når arbeidet er avsluttet. Simulerte magasinkurver viser at magasinet vil bli fylt opp igjen til normal vannstand etter vårtilsiget når arbeidene er ferdige i april.

Statkraft kommenterer konsekvenser for miljø slik:

Strekningen mellom sperredam og hoveddam som blir senket er gammelt elveleie/fløtningsrenne, og kanalen er steinsatt slik at erosjon eller setninger ikke vil forekomme. Hovedmagasinet vil holdes over LRV, slik at forhold for fisk ikke blir vesentlig berørt ved senkning av denne kanalen. Magasinet blir ved normalt tilsig fylt opp til normal sommervannstand, ca. kote 411,0.

Brukerinteresser er berørt av tiltaket kun ved at streningen er synlig fra en hytte ved stedet. Grunneierne (Mastebogen grunneierforening) er orientert om tiltaket.

Høring:

NVE har gitt tilsvarende tillatelse 16. februar 2005 etter en høringsrunde. I forståelse med Øvre Eiker kommune har denne saken kun blitt forelagt Fylkesmannen i Buskerud og kommunen til en forenklet høring. Kommunen og Fylkesmannen fikk høringsfrist til 9. februar.

Fylkesmannen i Buskerud v. Erik Garnås sendte e-post 7.1.2009:

Fylkesmannen uttalte seg til midlertidig senking i forbindelse med utbedring av damluke i 2005. Etter det jeg kan skjønne vil konsekvensene for vannmiljøet bli omtrent på samme nivå som ved inngrepet i 2005. Legger derfor ved FM uttalelse fra 2005. Anser derfor at vår vurdering av den aktuelle søknaden vil være den samme som i 2005.

Uttalelse i brev av 09.02.05:

"Undersøkelser i Øksen i 2003, viste at magasinet har meget tynn ørretbestand og tett abborbestand (ref NINA Oppdragsmelding nr 831- 2004). I hovedmagasinet innenfor sperretersekelen, anses effekten på fiskebestandene ikke å bli vesentlig forskjellig i forhold til det som vanligvis skjer ved regulering mellom HRV-LRV.

På den berørte strekningen nedstrøms fløtningsdammen vil vannet samle seg i det gamle elveløpet. Dette vil sikre overlevelse av fisk i nedsenkningsperioden. På denne tida av året er vanntemperaturen lav. Oksygenbehovet for fisk er derfor lavere, men det må være en viss gjennomstrømming av vann. I søknaden går det fram at resttilsiget nedenfor sperredammen skal renne også i utbedringsperioden. Under forutsetning av at dette tilsiget er av en viss størrelse, vil det sikre at fisken som blir stående i kanalen overlever.

En eventuell negativ effekt vil imidlertid være hvis senkingen av vannstanden skjer så raskt at fisk strander i avstengte småkulper. Sett i lys av forholdet mellom ørret og abbor, vil dette i hovedsak dreie seg om abbor. Konsekvensen for ørret anses derfor å bli minimale. Nedtappingshastighet i forhold til strandingseffekt, vil avhenge blant annet av strandsonas gradient og topografi. Nedtappingen må imidlertid ikke skje raskere enn det som vanligvis skjer ved normal regulering. Fortrinnsvis bør nedtappingen foregå noe langsommere.

For øvrig viser vi til brev til Statkraft i forhold til den frivillige utsetting av ørret som har skjedd i regi av regulanten i samarbeid med fiskeinteressene (ref brev fra Fm 08.1 1.2004). Eventuell tap av ørret gjennom økt uttapping og nedsenking anses å kunne kompenseres for gjennom opprettholdelse av denne utsettingen.

Når det gjelder eventuelle landskapsmessige aspekt i forhold til økt eksponert strandsone, anses dette å være av midlertidig karakter. Det forutsettes at vannet økes over LRV så raskt det lar seg gjøre etter at arbeidet er ferdig.

Sett under ett anses effekten av senking av vannstanden 5 m under LRV i demningsområdet ved Øksne å ha relativt liten negativ effekt på fiskebestandene. Dette forutsetter imidlertid:

- 1. Det sikres tilstrekkelig vanngjennomstrømming i området fra fløtningsdammen og ned til tappeluka i utbedringsperioden.*
- 2. Senking av vannstanden under LRV må ikke skje raskere enn det som vanligvis foregår under normal tapping. Fortrinnsvis bør det foregå noe langsommere.*
- 3. Eventuell tap av ørret som følge av nedtappingen, anses å kunne kompenseres for gjennom fortsettelse av utsettingen av lokal ørret som foregår i regi av regulanten og fiskeinteressene."*

Øvre Eiker kommunes uttalelse:

Forutsatt at tiltaket er avklart med aktuelle grunneiere/hjemmelshavere har Øvre Eiker kommune ingen innvendinger mot at vannstanden i kanalen før Store Øksne dam blir senket 5 meter under kote 403 ved inntak i perioden 23.2. – 30.4.2009.

NVEs vurdering og konklusjon:

Området som blir berørt av fravik fra manøvreringsreglementet er relativt lite. Strekningen er et gammelt elveleie/fløtningsrenne, og vil ved senkning under LRV fremstå som et elveleie. Fylkesmannen antar at fisken som blir stående her vil overleve. Kanalen er steinsatt, slik at faren for erosjon er minimal. Kun én hytte skal ha utsikt til tiltaksområdet, og grunneieren her skal være orientert.

Hovedmagasinet vil ikke bli tappet under LRV, og i likhet med fylkesmannen anser vi at skadene på fisk utover det som følger av normal regulering vil bli små.

Vedtak

NVE gir Statkraft Energi AS tillatelse til å tappe ned Store Øksne slik at vannstanden på strekningen fra inntaket til Hakavik kraftverk og opp til terskel ved gammel fløtningsdam (ca 400 m) blir senket 5 m under LRV. Tillatelsen gjelder for perioden 23. februar til 30. april 2009. Tillatelsen er gitt i medhold av § 8 i vannressursloven.

Følgende vilkår må være oppfylt :

1. Arbeidet med rehabilitering av vannveien skal utføres slik at perioden med nedtappet magasin blir så kort som mulig.
2. Senkningen av vannstanden i hele magasinet skal skje over så lang tid at en i størst mulig grad unngår at fisk strander, og at eventuelle erosjonsproblemer unngås.
3. Når arbeidene er fullført har Statkraft Energi ansvar for å rydde opp i anleggsområdet, og for å rette opp eventuelle skader som måtte oppstå som følge av tiltaket.

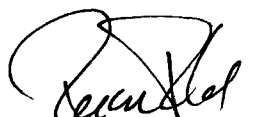
4. Nedtappingen, inkludert opplysninger om uvanlig stor nedtapping av hovedmagasinet, skal kunngjøres i lokale aviser.
5. Det skal føres protokoll over vannstanden i den perioden manøvreringsreglementet fravikes.

Eventuell ekstra fiskeutsetting i regi av regulanten og lokale fiskeinteresser avtales direkte mellom partene.

Vi forutsetter at Statkraft Energi har ordnet forholdene til de privatrettslige interessene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet frem til partene, jf. forvaltningslovens kap. VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes gjennom NVE.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Jens Aabel
seksjonssjef

Kopi: Fylkesmannen i Buskerud, Postboks 1604, 3007 Drammen
Øvre Eiker kommune, Rådhuset, 3300 Hokksund